

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්වගාගණනය කළ මතය

ශ්‍රී ලංකා ජාතික ජලජීවී වගා සංවර්ධන අධිකාරියේ 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ සහ 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, අධිකාරියේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නාවූ මතය වේ.

1.2 තත්වගාගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්වගාගණනය කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතියට තේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්වගාගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, අධිකාරිය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය අධිකාරිය ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා අධිකාරියේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

අධිකාරියේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, අධිකාරියේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය(මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම)

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍යප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍යප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවයමෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙසමා විසින් විගණනයේදීවෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියාකරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයාගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදිහේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරුකිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම්කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නාවූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභරීමෙන්, වරදවාදැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මහභරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද , අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම්කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරනලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය ,ගිණුම්කරන ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව්කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් අධිකාරියේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල වියුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත්වී ඇතිබව සහ හෙළිදරව්කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ අධිකාරියේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ අධිකාරියේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, අධිකාරිය ක්‍රියාකර ඇති බව,
- සියබලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල නොවීම

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ දැක්වීම	අදහස් නිර්දේශය
<p>(අ) අමාත්‍යාංශ ප්‍රදාන යටතේ ඉදිකර රු.183,691,999 ක අගයකට ප්‍රාග්ධනික කර තිබුණු රැකව කුලීසිටි ව්‍යාපෘතිය දිරිසකාලීන ආයෝජනයක් ලෙස හඳුනාගෙන ජංගම නොවන වත්කම් යටතේ දක්වා තිබුණද ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 07 හි 69 වගන්තිය අනුව එම ව්‍යාපෘතියට අයත් වත්කම් වල ඵලදායී ජීවිත කාලය අනුව ක්‍රමක්ෂය කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.</p>	<p>මෙය ස්ථාවර වත්කම් ලෙස නොව Other Non Current Assets ලෙස ශේෂ පත්‍රයේ පැහැදිලිව ඉදිරිපත් කර ඇත. මෙය 2020 වර්ෂයේ දී රාජ්‍ය පෞද්ගලික හවුල් ව්‍යාපාර යටතේ අයෝජනයකු තොරාගැනීමට නියමිතව තිබුණ ද ඒ සඳහා කිසිදු ක්‍රියාමාර්ගයක් ආරම්භ කර නොතිබුණි. ඒ අනුව මේ සම්බන්ධව ගිණුම් ගැලපීම් සිදු කිරීමට නොහැකි අතර එය ගිණුම් සටහනක් මගින් හෙළිදරව් කර ඇත.</p>	<p>ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 07 හි 69 වගන්තිය අනුව වත්කම් ක්‍රමක්ෂය කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 07 හි 47 වගන්තිය පරිදි දේපළ, පිරියත හා උපකරණ වල සාධාරණ වටිනාකම් එහි ධාරණ අගයෙන් ප්‍රමාණාත්මක ලෙස වෙනස් වන විට, වසර 03 කට හෝ වසර 05 කට වරක් ප්‍රත්‍යාගණනය සිදු කිරීම කළ යුතු වුවද,</p>	<p>ප්‍රත්‍යාගණනදෙපාර්තමේන්තුව ට මින් පෙර සිදුකල ප්‍රත්‍යාගණන සම්බන්ධව ද නිසි අයුරින් එම දෙපාර්තමේන්තුව කටයුතු නොකරන ලදී. අධිකාරියේ ඇති වත්කම් ප්‍රමාණය අනුව මෙම කාර්යය</p>	<p>ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 07 හි 47 වගන්තිය පරිදි දේපළ වටිනාකම් හැකිතාක් තක්සේරු කර ගිණුම් වලට ඇතුළත් කළ යුතුය.</p>

1998 වර්ෂයෙන් පසුව සියළු ස්ථාවර වත්කම් ප්‍රත්‍යාගණනය කිරීමට කටයුතු කර නොතිබීම නිසා පිරිවැය රු.1,702,306,274 ක දේපළ පිරියත උපකරණ හා පිරිවැය රු.894,757,806 ක් වූ අභිජනනාගාර වත්කම් වල සාධාරණ අගය මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලට ගලපා නොතිබුණි. තවද අධිකාරියට අයත් දැනට අධිකාරිය විසින් භාවිතා කරන හෙක්ටයාර් 109,7597 යුත් ඉඩම් කට්ටි 14 ක වටිනාකම තක්සේරු කර ගිණුම්වලට ඇතුළත් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

ඉතා සංකීර්ණ වන අතර නමුදු මේ සම්බන්ධව කටයුතු කිරීම පිළිබඳව සලකා බලනු ලැබේ.

1.5.2 ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති

විගණන නිරීක්ෂණය

අධිකාරිය විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන ජීව විද්‍යාත්මක තොග අගය කිරීමේ ගිණුම් ප්‍රතිපත්තිය මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල අනාවරණය කර නොතිබුණු අතර මධ්‍යස්ථානයන් 18 ශේෂ පත්‍ර දිනට පැවති භෞතික තොගය ආගණනය කිරීමකින් තොරව එහි පිරිවැය වූ රු.37,781,566 ක වටිනාකමට මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දක්වා තිබුණි.

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

පෙර වර්ෂයන් හි විගණනය විසින් පෙන්වා දුන් පරිදි මෙම වර්ෂයේ තොග ගණුදෙනු සටහන් කර මූල්‍ය ප්‍රකාශනයේ ඉදිරිපත් කර ඇත. තවද ඒ සම්බන්ධ ගිණුම් සටහනක් ද ඉදිරිපත් කර ඇත.

නිර්දේශය

ජීව විද්‍යාත්මක තොග අගය කිරීමේ ගිණුම් ප්‍රතිපත්තිය මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල අනාවරණය කළ යුතුය.

1.5.3 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය

(අ) මූල්‍ය ප්‍රකාශන සමඟ ඉදිරිපත් කර තිබුණු මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයෙහි ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් යටතේ ප්‍රාග්ධන ගෙවීම් සඳහා යෙදවූ මුදල රු.108,697,995 කින් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයේ පැහැදිලිව Capitalized Assets and Other Projects – Ministry සඳහන් කර ඇති වටිනාකම එය ඉදිකිරීම් පමණක් සම්බන්ධ වටිනාකමක් නොව අතර එහි අමාත්‍යාංශ භරහා සිදු කල සියලුම ව්‍යාපෘතීන් වියදම් ඇතුළත් වේ. මෙහි අධිකාරියේ ප්‍රාග්ධන ප්‍රතිපාදන සම්බන්ධ කිසිවක් ඇතුළත් නොවේ.

නිර්දේශය

ප්‍රාග්ධන ගෙවීම් සඳහා ගෙවූ මුදල ගැලපීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(ආ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ වැලිකන්ද අභිජනනාගාර ඉදිකිරීම් වෙනුවෙන් කොන්ත්‍රාත් ආයතනයක් වෙත ගෙවා තිබුණු රු.4,060,518 ක් අදාළ කොන්ත්‍රාත් ගිණුමට හර නොකර වෙනත් ණයහිමියන්ගේ ශේෂයෙන් අඩුකර දක්වා තිබුණි. මෙම නිසා සමාලෝචිත වර්ෂයේ කෙටිගෙන යන වැඩ වටිනාකම හා වෙනත් ණයහිමි වටිනාකම එම මුදලින් අඩුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දැක්වුණි.

කොන්ත්‍රාත් සම්බන්ධව සිදුකරන ගෙවීම් ගිණුම් කරනු ලබන්නේ අමාත්‍යාංශ වැය විෂය වෙනුවෙන් විවෘත කර ඇති ගිණුම් වලට වේ. පසුව උපලේඛන හරහා ප්‍රාග්ධනික කිරීම් සිදු කරනු ලබයි. මෙය නිවැරදිව සටහන් කරන ලද්දකි.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල ණයහිමි ශේෂ නිවැරදිව ගැලපුම් කළ යුතුය.

(ඇ) ඉකුත් වර්ෂයේ ගෙවිය යුතු කොන්ත්‍රාත් ගිණුමේ ඉදිරියට ගෙන ආ ශේෂය නිවැරදි කිරීමක් ලෙස රු.5,969,686 ක ගෙවිය යුතු කොන්ත්‍රාත් ගිණුමෙන් ඉවත්කර ප්‍රාග්ධන ප්‍රදාන ගිණුමට මාරු කර තිබීම හේතුවෙන් ප්‍රාග්ධන ප්‍රදාන ගිණුම් ශේෂය වැඩි වී තිබූ අතර ඊට අදාළ ගැලපීම් විස්තරද විගණනයට ඉදිරිපත් නොකෙරුණි. එසේම ජලජීවී වගා සංවර්ධන වියදම් ගිණුමට ලියාහැර තිබුණු රු.4,184,416 ක පූර්ව වර්ෂ ගෙවිය යුතු කොන්ත්‍රාත් බිල් ගැලපීමට අදාළ විස්තරද විගණනයට ඉදිරිපත් නොකෙරුණි.

මෙය පෙර වර්ෂයේ ඉදිකිරීම් සම්පූර්ණ කර ප්‍රාග්ධනික කල යුතු වත්කම් කිහිපයක් 2019 වර්ෂයේ ගෙවිය යුතු බිල්පත් ගෙවිය යුතු ලෙස හඳුනාගත් අතර 2020 වර්ෂයේ එම බිල්පත් ගෙවීම් වෙනත් ගිණුමකට සටහන් කර තිබූ අතර එය නිවැරදි කිරීමකි. මෙය නිවැරදි ගිණුම් සටහනකි.

ප්‍රාග්ධන ප්‍රදාන ගිණුම ගැලපීමට හා අදාළ විස්තර විගණනය ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(ඈ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට ගෙවිය යුතුව තිබුණු එකතුව රු.7,853,430 ක් වූ ගෙවිය යුතු ශේෂ 06 ක් වගකීම් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලට ඇතුළත් කර නොතිබුණි. මෙම නිසා සමාලෝචිත වර්ෂයේ ජංගම වගකීම් එම ප්‍රමාණයෙන් අඩුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දැක්වුණි.

පුනරාවර්ථන වියදම් ගෙවිය යුතු ලෙස සටහන් කිරීමට හැකි වූ ද ප්‍රාග්ධන වියදම් එසේ සටහන් කිරීම යම් ගැටලු සහගතය. මන්ද ගෙවිය යුතු ලෙස හඳුනාගත්තා වූව ද ඉදිරි වර්ෂයේ දී ගෙවීම් කිරීමට සුදුසු වන්නේ අදාළ වැය ගිණුමෙන් වන අතර ගෙවිය යුතු ගිණුමෙන් ගෙවීම් කිරීමට නොහැකිය. මෙය පෙර වර්ෂයේ අවසාන දින කිහිපය තුළ සිදු වූ ගණුදෙනු බැවින් හා මෙම යන්ත්‍රයන් එම වර්ෂයේ දීම භාවිතයට නොගෙන ඇති බැවින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනයට සිදුවන බලපෑම ප්‍රමාණාත්මක නොවේ.

ගෙවිය යුතු ශේෂ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල වගකීම් ලෙස ඇතුළත් කළ යුතුය.

(ඉ) ධීවරයන්ගේ සුභසාධන කටයුතු වෙනුවෙන් අමාත්‍යාංශයේ ප්‍රතිපාදන මත ආරම්භ කර තිබුණු වක්‍රීය අරමුදලේ 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට රු.64,576,327 ක් වූ ශේෂය වක්‍රීය අරමුදලක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දක්වනු වෙනුවට නැවත ගෙවීමට බැඳියාවක් නොමැතිව ගෙවිය යුතු ශේෂයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දක්වා තිබුණි. මෙම නිසා සමාලෝචිත වර්ෂයේ ජංගම වගකීම් එම ප්‍රමාණයෙන් වැඩියෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දැක්වුණි.

අරමුදලක් හර ශේෂයක් විය යුතු අතර මෙය අයකර ගත් මුදල් සටහන් කර ඇති ගිණුමක් වන බැවින් හා මෙය බැර ශේෂ ගිණුමක් වන බැවින් අනෙකුත් ගෙවීම් යටතේ නිවැරදිව දක්වා ඇත.

වක්‍රීය අරමුදලක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දැක්වීම කළ යුතුය.

(ඊ) අධිකාරිය විසින් ඉදිරිපත් කල ඉඩම් තක්සේරු වටිනාකම් වාර්තාවන් අනුව මුළු තක්සේරු වටිනාකම රු.23,271,000 ක් වූ ඉඩම් 04 ක වටිනාකම මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලට ඇතුළත් කර නොතිබුණි. එසේම අධිකාරිය බදු පදනමට ලබා ගෙන දැනට භාවිතා කරන මන්නාරම දිස්ත්‍රික්කයේ ඔලෙයිතුඩුවායිහි මුහුදු කුඩලු අභිජනනාගාර ඉදිකිරීමට යෝජිත රු.800,000 ක තක්සේරු වටිනාකමකින් යුත් අක්කර 01 වසර 30 ක් සඳහා බදුගෙන ඇති ඉඩම කල්බදු දේපළක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලට ඇතුළත් කර නොතිබුණි.

ප්‍රත්‍යාගණන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඉඩම් හා ගොඩනැගිලි තක්සේරු වටිනාකම එක් අගයක් ලෙස ලබා දී ඇති විට ගිණුම්කරණයේ දී ක්ෂය ගණනය කිරීමට නිවැරදි අගය වෙන් කර හඳුනාගත යුතු බැවින් ගිණුම් ගත කිරීම් සිදු කර නැත.

ඉඩම් තක්සේරු වටිනාකම් හා කල් බදු දේපළ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලට ඇතුළත් කළ යුතුය.

(උ) බේරුම්කරණය සඳහා ඉල්ලුම්කර තිබූ කොන්ත්‍රාත් වල ද්‍රවශීලතා හානි වටිනාකම් කොන්ත්‍රාත් ගිණුමට හර කර තිබීම නිසා රු.14,173,684 කින් කොන්ත්‍රාත් පිරිවැය වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.

මෙහිදී මෙම වටිනාකම නිෂ්චිතව හඳුනාගෙන අදාළ කොන්ත්‍රාත් සමාගම් මගින් අයකර ගන්නා ලෙස ලබා දුන් උපදෙස් මත අයකර ගත් බැවින් හා එම මුදල නිෂ්චිතවම ආදායමක් ලෙස හඳුනාගැනීමට ප්‍රමාණවත් කාලයක් නොතිබූ බැවින් මෙය ගෙවිය යුතු ශේෂයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත. මෙය වෙන්කිරීමක් නොවන අතර අයකරගත් මුදල වෙනම ගිණුමක තාවකාලිකව සටහන් කර ඇත.

බේරුම්කරණ සභාවට යොමු කර ඇති බැවින් ද්‍රවශීලතා හානි, කොන්ත්‍රාත් ගිණුම් සඳහා අයකළ නොහැක.

1.5.4 විගණනය සඳහා ලිඛිත සාක්ෂි නොවීම

විෂයය	මුදල	නොසැපයූ සාක්ෂි	විගණන	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ප්‍රාග්ධන මණින් සුන්දර ව්‍යාපෘතිය වලින් ධීවර සමීනි වෙන පැවරීම	රු.27,659,046	අධ්‍යක්ෂ අනුමැතිය, මණ්ඩල අදාළ ධීවර වෙන ලේඛන	මණ්ඩල පත්‍රිකාව, සමීනි ලිපි	මෙම ධීවර ලිඛිතව අදාළ සටහනේ ඇත.	සුන්දර ව්‍යාපෘතිය, වත්කම් මණින් කපා හැරීමට අදාළ කිසිදු මූලාශ්‍ර ලියවිලි විගණනය වෙන ලැබී නොමැත. වත්කම් කපා හැරීමට අදාළ මූලාශ්‍ර ලියවිලි විගණනය වෙන ඉදිරිපත් කළ යුතුය.
(ආ) ණයගැති ශේෂ	රු.19,292,045	ණයගැති සඳහා ශේෂ ලිපි	28ක් සනාථන	අපගේ ණයගැතියන් සාමාන්‍ය ජනතාවක් ඔවුන් සම්බන්ධව අවබෝධය බැවින් ඉදිරිපත් නොමැති විය හැක.	ප්‍රමාණාත්මක ණයගැති ශේෂ සනාථන ලබා ගැනීම සඳහා විධිමත් ක්‍රමවේදයක් සකස් කළ යුතුය.

1.6 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ මුදල් රෙගුලාසි සංග්‍රහය			
i) 371 (ඇ)	විශේෂ හා ඉන්ධන අත්තිකාරම් ලෙස ලබාගත් රු.463,589 ක මුදලක් නොපියවා තිබූ අතර ඉන් රු.98,640 ක් වර්ෂ 02 ක කාලයක් ඉක්මවා පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.	සියලුම අත්තිකාරම් වර්ෂයේදී පියවීම සඳහා කටයුතු කරමින් පවතී.	මුදල් රෙගුලාසිය ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.
ii) 395 (ඇ)	2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට රු.1,649,263 ක ශේෂයක් පැවති ජංගම ගිණුම සඳහා 2020 අප්‍රේල් මාසයෙන් පසු	මෙම බැංකු ගිණුමට අදාළ බැංකු සැසඳුම් වන විට පිළියෙල කර අවසන් කර ඇත.	මුදල් රෙගුලාසිය ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.

බැංකු සැසඳුම් ප්‍රකාශ පිළියෙල කර විගණනයට ඉදිරිපත් නොකෙරුණි.

(ආ) 1998 අංක 53 දරණ 1998 නොවැම්බර් 27 දිනැති ශ්‍රී ලංකා ජාතික ජලපීච්චි වගා සංවර්ධන අධිකාරී පනතේ 30 (3) වගන්තිය පෞද්ගලික රාජ්‍ය හවුල් ව්‍යාපෘතියක් ලෙස අම්බලන්තොට කුඹ සිටි ව්‍යාපෘතිය සඳහා අයවැය ප්‍රතිපාදන වෙන්කර ගෙන තිබුණද, ව්‍යාපෘතිය සඳහා අධිකාරිය වෙත වෙන්කර ඇති හෙක්ටයාර 89 ක භූමි ප්‍රමාණය පනත ප්‍රකාරව මෙතෙක් විධිමත් පවරාගෙන නොතිබුණි.

මෙම ඉඩම ධීවර හා ජලජ සම්පත් අමාත්‍යාංශයට අම්බලන්තොට ප්‍රාදේශීය ලේකම්ගේ DSAM/LMN/07/03/27 2 හා 2017 ජුනි 16 ලිපිය මගින් ව්‍යාපෘතිය සිදු කරගෙන යාම සඳහා වෙන්කර දී ඇත.

පනතේ වගන්ති ප්‍රකාරව අධිකාරිය වෙත වෙන් කර ඇති ඉඩම් විධිමත්ව පවරා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(ඇ) අංක 02/2017 හා 2017 දෙසැම්බර් 21 දිනැති රාජ්‍ය වත්කම් කළමනාකරණ වක්‍රලේඛය ධීවර හා ජලජ සම්පත් අමාත්‍යාංශය මගින් අධිකාරියට ලබා දී ඇති ට්‍රැක්ටර් 03 ක් සහ බයිසිකල් 05 ක් ලියාපදිංචි කර ඒවායෙහි අයිතිය අධිකාරිය වෙත පවරා ගෙන නොතිබුණි.

මෙම ට්‍රැක්ටර් 03 හා බයිසිකල් 05 ලියාපදිංචි අයිතිය පවරාගැනීම සඳහා අමාත්‍යාංශය සමඟ කටයුතු කර ගෙන යනු ලැබේ. මෙම වාහන වසර 10 ක ටන් වඩා පැරණි වන අතර ව්‍යාපෘති මගින් අධිකාරියට ලබාදී ඇත. එබැවින් එම වාහනවල ලියකියවිලි සොයාගැනීම සඳහා කාලයක් ගතවේ.

වක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.

(ඈ) අංක 05/2020 හා 2020 ඔක්තෝබර් 02 දිනැති වත්කම් කළමනාකරණ වක්‍රලේඛය ධාවන තත්වයේ නොපවතින සංචිත වාහන 04 ක් අපහරණය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.

මෙම වාහන 04 න් වාහන දෙකක් අලුත්වැඩියාකර අවසන්ව ඇත .අනෙක් වාහන දෙකෙහි අමතර කොටස් නොමැතිවීම හේතුවෙන් අළුත්වැඩියාකිරීම ප්‍රමාදවී ඇති බව දන්වා සිටිමි.

වක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.

(ඉ) ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය 2.8.4 හා 2.14.1 වගන්තිය දෙපාර්තමේන්තු අධිකාරීත්ව සීමාව යටතේ (Department Procurement Committee) සිදුකරන ප්‍රසම්පාදන සඳහා විෂය ප්‍රවීණතාවය සහිත සාමාජිකයෙකු ඇතුළුව සාමාජිකයින් 03 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත තාක්ෂණික ඇඟයීම් කමිටුවක් පත්කල යුතු වුවද අධිකාරියේ තාක්ෂණික ඇඟයීම් කමිටුව සඳහා අධිකාරියේ වැඩ මූලික, ප්‍රසම්පාදන ප්‍රවීණතාවයක් ඇති සහකාර අධ්‍යක්ෂවරයකු සහ ප්‍රවාහන කටයුතු සඳහා සම්බන්ධ කළමනාකරණ සහකාරවරයකු යොදවා සිදුකළ අතර Shopping Procedure මිල ක්‍රමය

තාක්ෂණික ඇඟයීම් කමිටුව සඳහා අධිකාරියේ වැඩ මූලික, ප්‍රසම්පාදන ප්‍රවීණතාවයක් ඇති සහකාර අධ්‍යක්ෂවරයකු සහ ප්‍රවාහන කටයුතු සඳහා සම්බන්ධ කළමනාකරණ සහකාරවරයකු යොදවා සිදුකළ අතර Shopping Procedure මිල ක්‍රමය

ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ අදාළ වන වගන්ති අනුව අධිකාරිය කටයුතු කළ යුතුය.

ලොරි රථයක් අළුත්වැඩියාව සඳහා රු. 822,000 ක් වැයකර තිබුණි. ඒ සඳහා තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටුවක් පත්කර නිර්දේශයන් ලබා ගෙන නොතිබුණි. එසේම මෙම අළුත්වැඩියාව සඳහා මිල කැඳවුම් 02 ක් පමණක් ලබාගෙන පෞද්ගලික ආයතනයක් වෙත ඉහත මුදල ගෙවා තිබුණි.

යටතේ ලබාදී ඇති මිලදීගැනුම් අනුමැතියට යටත්ව සිදුකර ඇති බව දන්වා සිටිමි .Shopping Procedure ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමය යටතේ ලේකම්ගේ අනුමැතියක් අවශ්‍ය නොවේ.

මෙම ලොරි රථය සඳහා අවශ්‍ය Crew cab, කැබින් සහ rear Trailer මිලදීගැනීම කොරෝනා තත්වය නිසා අපහසු කාර්යයන් විය .අමතර කොටස් විකුණන ආයතනය කොරෝනා උවදුර හේතුවෙන් වසාදමා තිබීම හේතුවෙන් කැඳවුම් 02 ක් පමණක් ඇඟයීම සිදුකිරීමට හේතුවූ බව කාරුණිකව දන්වමි . කෙසේ වෙතත් මෙම ලොරි රථය මේ වනවිට සෙවනපිටිය මධ්‍යස්ථානයේ ප්‍රවාහන කටයුතු සඳහා යොදවා ඇත.

(ඊ) 2009 අංක 08 දරණ මෝටර් රථ ප්‍රවාහන (සංශෝධිත) පනත 5(අ) වගන්තිය

ඉහත සඳහන් ලොරි රථය නවීකරණය කර ජල බවුසරයකට පරිවර්ථනය කර තිබුණද එම වෙනස් කිරීම සඳහා මෝටර් රථ ප්‍රවාහන කොමසාරිස් ජනරාල් වරයාගේ අනුමැතිය ලබාගෙන නොතිබුණි.

Shopping Procedure යටතේ සභාපතිතුමාගේ අනුමැතිය යටතේ මෙය සිදුකළ අතර අවශ්‍ය වන්නේ නම් ඉදිරියේදී අමාත්‍යාංශ ලේකම්ගේ අනුමැතියට යටත්ව මෙම ප්‍රසම්පාදන කටයුතු සිදුකර ගන්නා බව කාරුණිකව දන්වා සිටිමි.

2009 අංක 08 දරණ මෝටර් රථ ප්‍රවාහන (සංශෝධිත) පනත 05(අ) වගන්ති ප්‍රකාරව අධිකාරිය කටයුතු කළ යුතුය.

(උ) අංක 2/2015 2015 ජූලි 10 දිනැති වාහන අපහරණය පිළිබඳ වක්‍රලේඛය

අධිකාරියට අයත් කැබ් රථයක් වසර 02 ක් යන තුරුත් අක්‍රීය තත්වයට පත්වීමෙන් පසු ටෙන්ඩර් මඟින් අලෙවි කිරීමේ කටයුතු ප්‍රමාද වීම හේතුවෙන් සිසුයෙන් භාවිතයට නුසුදුසු තත්වයට පත්වෙමින් තිබුණි.

එවකට කොරෝනා තත්වය හේතුවෙන් රජය මඟින් ප්‍රතිපත්තියක් ලෙස මෝටර් රථ ආනයනය නැවැත්වීමට සහ මෙම අධිකාරියේ පවතින මෝටර් රථ හිඟය පදනම්කර ගනිමින් නැවත මෙම වාහන අලුත්

වක්‍රලේඛ ප්‍රකාරව වාහන අපහරණය සිදු කළ යුතුය.

වැඩියා කර භාවිතාකිරීමට
කටයුතු යොදා ඇතිබව
කාරුණිකව දන්වමි.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු. 43.169,337 ක උනතාවයක්වූ අතර ඊට අනුරූප ඉකුත් වර්ෂයේ උනතාවය රු. 55.413,960 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු. 12.244,623ක වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම වර්ධනයට ආදායම රු. 12,259,911 කින් වැඩිවීම හා බෙදාහැරීමේ වියදම රු. 11,188,504 කින් අඩුවීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) කිවුල් දිය පොකුණු වල ඉස්සන් වගාව සඳහා අළුතෙන් බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම 2019 වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී බලපත්‍ර 22 කින් හෙවත් සියයට 62 කින් අඩුවී තිබුණු අතර පැරණි බලපත්‍ර අළුත් කිරීමේදී 2019 වර්ෂයට සාපේක්ෂව සියයට 41 කින් අඩු වී තිබුණි. මෙම තත්ත්වය සමාලෝචනය කර සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට අධිකාරිය කටයුතු කර නොතිබුණි. එසේම ව්‍යාප්ති අංශය මහින් ඉටු කළ වරකාල ජලාශ වල වරල් මසුන් වගාව 2019 වර්ෂයට සාපේක්ෂව අඩුවීමක් ද නිරීක්ෂණය විය.</p>	<p>කිවුල්දිය පොකුණුවල ඉස්සන්වගාව විගණන අංශය වෙත 2019 වර්ෂයට හා 2020 වර්ෂයේ අගෝස්තු දක්වා ‘ඇ’ ගණයේ ii අ හා ‘ඇ’ ගණයේ අ ට අදාලව ලබා දුන් බලපත්‍ර සංඛ්‍යාවන් පමණක් ඉදිරිපත් කළ අතර අගෝස්තු මස සිට දෙසැම්බර් මස අවසානය දක්වා 188 ප්‍රමාණයක් කිවුල්දිය ඉස්සන් වගාව සඳහා බලපත්‍ර ලබා දී ඇත. ඒ අනුව, මුළු 2020 වර්ෂයට අදාලව ‘ඇ’ ගණයේ ii අ හා ‘ඇ’ ගණයේ අ ට අදාලව බලපත්‍ර 310 ප්‍රමාණයක් නිකුත් කර ඇත. තවද, 2019 වර්ෂයේ නව බලපත්‍ර 35 ප්‍රමාණයක් හා අළුත් කිරීම 506 වශයෙන්ද, 2020 වර්ෂයේ නව බලපත්‍ර 13 හා අළුත් කිරීම 297 වශයෙන්ද ජලජීවී වගා කළමනාකරණ බලපත්‍ර අප අංශය විසින් නිකුත් කර ඇත.</p>	<p>නව බලපත්‍ර නිකුත් කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට කළමනාකරන කටයුතු කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) 2011 දෙසැම්බර් 13 දිනැති අංක 1736/21 දරණ අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රයේ උපලේඛන II අනුව, නිකුත් කරන බලපත්‍රයේ මුල් මාස 06 ක කාලසීමාව ඉක්මවීමට පෙර, පරිසර ආරක්ෂක බලපත්‍රය ලබාගත යුතු වේ. මේ සම්බන්ධව</p>	<p>මේ වන විට අදාල අනුමැතීන් ලබා දීම පිලිබඳ කටයුතු සිදු කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇත.</p>	<p>පනතේ සඳහන් කාලසීමාවන් තුළදී අදාල වගා පරිසර බලපත්‍ර ලබා ගත යුතුය.</p>

විගණනය විසින් පරීක්ෂා කළ ලිපිගොනු 16 අතරින් කිසිදු වගාකරුවෙකු පරිසර ආරක්ෂණ බලපත්‍ර ඉදිරිපත් කර නොතිබූ බව නිරීක්ෂණය වුවද අධිකාරිය විසින් මේ සම්බන්ධව අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.

(ඇ) මඩකලපුව ඊන් පිෂ් (Fin Fish)

මත්ස්‍ය අභිජනන මධ්‍යස්ථානයේ ඉදිකිරීම් සැලසුම් කිරීමේදී වාර්ෂික නිෂ්පාදනය මත්ස්‍යයන් 5,000,000 ක් නිෂ්පාදනය සඳහා සැලසුම් කර තිබූ අතර එම වාර්ෂික නිෂ්පාදන ඉලක්කය 2019 හා 2020 වර්ෂ වලදී පිළිවෙලින් 100,000 ක් හා 200,000 ක් වන පරිදි අඩු කර තිබුණි. එම නිෂ්පාදන මධ්‍යස්ථානයේ 2019 හා 2020 යන වර්ෂයන් වල තථ්‍ය වාර්ෂික මත්ස්‍ය නිෂ්පාදනය පිළිවෙලින් 88050 ක් හා 57,700 ක් වූ අතර එය ඉලක්කගත මත්ස්‍ය නිෂ්පාදනයෙන් පිළිවෙලින් සියයට 88 ක් හා සියයට 29 ක් ද විය. තවද 2019 වර්ෂයට වඩා 2020 වර්ෂයේ සියයට 59 ක අඩු වීමක්ද නිරීක්ෂණය විය. එසේ වුවත් ප්‍රදේශයේ දරිද්‍රතා මට්ටම අඩු කිරීම සඳහා ආරම්භ කර තිබුණු මෙම ව්‍යාපෘතියෙහි නිෂ්පාදන ඉලක්කය ලඟා කර ගැනීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.

(ඈ) 2018 ජූලි මස 13 දින රු.42,572,925 ක් ව්‍යාජ බැඳුම්කරයක් ලබා ගෙන අත්තිකාරම් මුදලක් ගෙවා තිබීම සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කළ නිලධාරීන්ට එරෙහිව ආයතන සංග්‍රහයේ II බාණ්ඩය XXVIII පරිච්ඡේදයට අනුව විනයක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට ඉහළ කළමනාකරණය කටයුතු කර නොතිබූ අතර එම සැපයුම්කරුට එරෙහිවද කිසිදු නීතිමය ක්‍රියාමාර්ගයක් ගෙන නොතිබුණි.

මඩකලපුව වරල් මත්ස්‍ය අභිජනන මධ්‍යස්ථානයේ ඉදිකිරීම් කටයුතු 2017 මුල් කාර්තුවේ දී අවසාන කිරීමෙන් මාස 15 කට පසු මත්ස්‍ය නිෂ්පාදනය ආරම්භ කළ නමුත්, මූලික ඉදිකිරීම් කටයුතු අවසන් කිරීමට පෙර අභිජනනාගාරය භාරදීම හේතුවෙන් අභිජනනාගාරය නිෂ්පාදන තත්ත්වයට ගෙන ඒම සඳහා සිදුකළ යුතු ඉදිකිරීම් කටයුතු කිරීම සඳහා කාලයක් ගත වීම හේතුවෙන් ද, නව තාක්ෂණය යටතේ අළුතෙන්ම ආරම්භකළ මධ්‍යස්ථානයක් බැවින් මුල්කාලයේදී ප්‍රායෝගිකව විධිමත් තාක්ෂණික දැනුමක් අත්පත් කර ගෙන නොමැති වීම හේතුවෙන් ඒ සඳහා කාලයක් ගත වීමත් හේතුවෙන් අභිජනන මධ්‍යස්ථානය වෙත ලබා දී තිබූ නිෂ්පාදන ඉලක්ක ලඟා කර ගැනීමට නොහැකි වී ඇත.

මත්ස්‍ය අභිජනනාගාර මධ්‍යස්ථාන මූලික ඉදිකිරීම් කටයුතු අවසන් කිරීම, නව තාක්ෂණය භාවිතය පිළිබඳ ශක්ෂතා අධ්‍යනයක් කිරීම, මූලික සැලැස්ම තුළ අඩංගු විය යුතු ආකාරයට කටයුතු කළ යුතුය. නිවැරදි ඉලක්ක කරා විධිමත් පරිදි ලඟා වීමට අවශ්‍ය ආකාරයට කටයුතු කළ යුතුය.

මේ සම්බන්ධයෙන් අධිකාරිය විසින් පරීක්ෂණයක් සිදුකළ අතර වැඩිදුරටත් පරීක්ෂණයක් අවශ්‍යව වන්නේ නම් සිදුකිරීම සඳහා අමාත්‍යාංශය වෙත යොමුකර ඇත. අමාත්‍යාංශය විසින් ලබාදෙන තීරණ මත කටයුතු කිරීමට අපේක්ෂා කරනු ලැබේ. මෙම සමාගම මේ වන විට අසාදුලේඛන ගත කර ඇත. මීට අමතරව මෙම සමාගම විසින් ලබාදුන් කාර්යසාධක බැඳුම්කරය මුදලින් අපට වැයවූ මුදල් වලට අමතරව අපහට මෙම යන්ත්‍ර මිලදී ගැනීමට නොහැකි වීමෙන් රජයට සිදු

ව්‍යාජ බැඳුම්කරය මත අත්තිකාරම් මුදල් ගෙවා තිබීම සම්බන්ධවීමට කටයුතු කළ නිලධාරීන්ට එරෙහිව ආයතන සංග්‍රහය II වගන්තිය අනුව විනය ක්‍රියාමාර්ග ගතයුතුය.

අලාභ හානියද ආවස්ථිත පිරිවැය ලෙස ගණන් බලා එම ගණන්ද අඩුකර ඇතිබව දන්වා සිටිමි.

3.2 ව්‍යාපෘති හෝ ප්‍රාග්ධන වැඩ ප්‍රමාදයන්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ දැක්වීම	අදහස් නිර්දේශය
<p>2017 මැයි 25 දින ආරම්භ කර තිබූ වැලිකන්ද අභිජනනාගාර ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතියේ ඉදිකිරීම් කටයුතු 2020 සැප්තැම්බර් 15 සිට අත්හිටුවා තිබීම හේතුවෙන් ඒ වෙනුවෙන් දරා තිබුණු රු.158,487,599 ක මුදල නිෂ්කාර්ය වියදමක් බවට පත්වීමේ අවධානමක් පැන නැගී තිබුණි.</p>	<p>මෙම ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්තුව ඇවර කිරීමේදී (Termination Bill) යටතේ ප්‍රමාද ගාස්තු වශයෙන් රු.7,196,563.45 ක මුදලක් රැඳවුම් මුදල් වශයෙන් හා රු.7,181,872.77 ක මුදලක්ද ඇවර කිරීමේ බිල්පතක් අඩුකරගෙන ඇත.</p> <p>13.8.1 සහ 13.8.2 අයිතමයන් සම්පූර්ණ කර දැනට මධ්‍යස්ථානය විසින් ප්‍රයෝජනයට ගනු ලැබුවද කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් බිල්පත මගින් එය ඉල්ලුම් කර නැත.</p> <p>ඒ අනුව දැනට මේ සම්බන්ධ බෙරුම්කරණ (adjuration) සහ Bond සම්බන්ධ දිස්ත්‍රික් උසාවියේ නඩුකරයක් ක්‍රියාත්මක වන බැවින් එහි තීන්දු තීරණ අනුව සහ සමථකරණයේ නියෝග අනුව උක්ත රු. මිලියන 14 ක මුදලින් අඩු කර ගත යුතු මුදල් අඩුකර ගෙන ඉතිරි මුදලක් වේ නම් කොන්ත්‍රාත්කරු වෙත ගෙවීමට කටයුතු කරන බව කාරුණිකව දන්වා සිටිමි.</p>	<p>කොන්ත්‍රාත් සඳහා දීර්ඝ වශයෙන් කාලය දිගු කිරීම් ලබා දීමෙන් පසු හා සැලකිය යුතු පිරිවැයක් දැරීමෙන් පසු, සිදුවිය හැකි අලාභ අවම කිරීම සඳහා ,අතරමඟ අත්හිටුවීම් උපරිම ලෙස වලකා ගැනීමට කළමනාකාරිත්වය කටයුතු කළ යුතුය.</p>

3.3 කොන්ත්‍රාත් පරිපාලනයේ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ දැක්වීම	අදහස් නිර්දේශය
<p>(අ) ඉතිනියාගල ජලපීචි පොකුණු 05 ක ඉදිකිරීම සඳහා රු.30,112,800 ක කොන්ත්‍රාත් වටිනාකමකට අදාලව</p>	<p>කාර්යසාධන ඇපකර සහ අත්තිකාරම් ඇපකර තහවුරු කර ගැනීම සඳහා වූ වක්‍රලේඛයක්</p>	<p>බැඳුම්කර වල නිරවද්‍යතාව හා වලංගුතාවය අධිකාරිය</p>

රු.4,000,000 අත්තිකාරම් බැඳුම්කර හා රු.1,806,768 ක කාර්යසාධන බැඳුම්කර ඉදිරිපත් කිරීමෙන් මාස 06 කට පසු වංචනික බැඳුම්කර බව අනාවරණය විය. පසුව බැංකුව මගින් නැවත බැඳුම්කර නිකුත්කර තිබුණද 2021 පෙබරවාරි 18 දින විටත් අධිකාරිය විසින් වංචනික බැඳුම්කර ඉදිරිපත් කළ ආයතනය සම්බන්ධයෙන් කිසිදු ක්‍රියාමාර්ගයක් ගෙන නොතිබූ අතර ඉදිකිරීම් කර්මාන්ත සංවර්ධන අධිකාරිය (CIDA) වෙත පැමිණිලි කිරීමට හෝ කටයුතු කර නොතිබුණි.

එම කාලය දක්වා නිකුත් වී නොතිබූ බැවින් එවැනි තහවුරු කර ගැනීමක් සිදු නොකළ බව පිළිගනිමි. නමුත් අදාළ බැඳුම්කර වල කාලය දිගුකිරීමේදී වංචනික බව සනාථ වීමෙන් පසු බැංකුවට එය දන්වා සිටි අතර වැඩිදුරටත් මෙම අවස්ථාවේදී කටයුතු කළ යුතු ආකාරය සම්බන්ධයෙන් නීතිපතිතුමන්ගේ උපදෙස් ඉල්ලා සිටින ලදී. මෙහිදී අදාළ බැඳුම්කර වල වංචනික බව බැංකුවට දැනුම් දුන් පසු බැංකුව මගින් නැවත බැඳුම්කර නිකුත් කිරීමක් සිදුකර සිටින ලදී.

විසින් කොන්ත්‍රාත් ආරම්භයේදී තහවුරු කරගත යුතුය. වංචනික බැඳුම්කර ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධ CIDA ආයතනය වෙත පැමිණිලි කිරීම හා අදාළ කොන්ත්‍රාත් ආයතනය අසාදු ලේඛනගත කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(ආ) 2016 මාර්තු 01 දිනැති අංක, 956/13 දරණ අතිවිශේෂ ගැසට්පත්‍ර නිවේදනය මගින් ප්‍රකාශයට පත්කර තිබුණු වෙඩිතලතිව අහය භූමියද ඇතුළත් හෙක්ටයාර 1491 ක යෝජිත ජලජීවී වගා කර්මාන්තපුර ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය, නාරා ආයතනයේ පරිසර වාර්තාව අනුව, විශේෂඥ ඇඟයීම් කමිටුවක් මගින් ප්‍රතික්ෂේප කර හෙක්ටයාර 165 ක් පමණක් නිදහස් කිරීමට තීරණය කර තිබුණි. විධිමත් අධීක්ෂණයකින් තොරව ස්වාභාවික රක්ෂිත කලාපයක් තුළ හෙක්ටයාර 1491 භූමියක් ආවරණය වන පරිදි සිදුකර ඇති ව්‍යාපෘති සැලසුම්, නිෂ්පාදන සැලසුම්, උපදේශන සේවා හා මිනුම් කටයුතු සඳහා වැයකර තිබුණු රු.19,442,652 ක මුදල නිෂ්කාර්ය වියදමක් බවට පත්ව තිබුණි.

අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය අනුව Environmental Assessment Study සිදු කළ යුතු වූ බැවින් එම අධ්‍යයනය නාරා ආයතනය මගින් සිදු කරගෙන ඇති අතර එම අධ්‍යයනය සඳහා අදාළ මුදල ජලජීවී වගා සංවර්ධන අධිකාරිය මගින් ගෙවා ඇත.

යෝජිත ජලජීවී වගා ව්‍යාපෘති සඳහා ඉඩම් වෙන් කරවා ගැනීමේදී හා ව්‍යාපෘති ඉදිකිරීම් කටයුතු වලදී අවශ්‍ය වාර්තාවන් ලබා ගෙන විධිමත්ව කටයුතු කළ යුතුය.

(ඇ) අමාත්‍යාංශ ප්‍රදාන මගින් රු. මිලියන 190 ක් වැයකර 2017 වර්ෂයේදී රැකව කකුළුවන් වගා කිරීම් ව්‍යාපෘතියක් ආරම්භ කර තිබුණද ප්‍රමාණවත් ලවණතා මට්ටමක් නොමැති වීම මත ව්‍යාපෘතියේ මූලික අරමුණ වූ කකුළු වගා සංකල්පය ක්‍රියාත්මක කිරීමට නොහැකි වී තිබුණි. ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කිරීමට පෙර විධිමත් ශක්‍යතා අධ්‍යයනයක් සිදුකර නොතිබීම මෙම තත්ත්වයට හේතු වී තිබුණි. එසේම මුදල් රෙගුලාසි 3(ආ) III ප්‍රකාරව මූලික පිරිවැය රු. මිලියන 100 ට

ජාතික ක්‍රමසම්පාදන දෙපාර්තමේන්තුවේ ව්‍යාපෘති ඉදිරිපත් කිරීමේ ආකෘති පත්‍රය ශ්‍රී ලංකා ජාතික ජලජීවී වගා සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් ධීවර හා ජලජ සම්පත් අමාත්‍යාංශය ඔස්සේ ඉහත දෙපාර්තමේන්තුවට යොමු කර මුදල් ප්‍රතිපාදන වෙන් කර ඇති අතර ශ්‍රී ලංකා ජාතික ජලජීවී වගා සංවර්ධන අධිකාරියේ

ව්‍යාපෘති ආරම්භ කිරීමේදී විධිමත් ශක්‍යතා අධ්‍යයනයක් සිදු කිරීමට කටයුතු කළ යුතු අතර අදාළ අනුමැතීන් ලබා ගත යුතුය.

වැඩි ව්‍යාපෘති සඳහා මූලික අනුමැතිය එනම් ප්‍රතිපත්තිමය වශයෙන් අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතියත් ලබාගත යුතු වුවද අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය මත පමණක් මෙම ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කර තිබුණි.

අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ද ඉහත ව්‍යාපෘතිය සඳහා ලබා ගෙන ඇත.

(ඇ) ඉහත ව්‍යාපෘතිය අසාර්ථක වීම නිසා ව්‍යාපෘතියේ අරමුණු වෙනස්කර එම ව්‍යාපෘතිය සඳහා ඉඩම් ලබා දුන් පෞද්ගලික ඉඩම් හිමියන් සහ අධිකාරිය අතර ත්‍රිත්ව බදු ගිවිසුමක් 2021 දෙසැම්බර් 02 දින අත්සන් කර කිවුල් දිය ඉස්සන් වගාව සඳහා ගිවිසුමකට එළඹ තිබුණද පෞද්ගලික ආයෝජකයෙක් වෙත සෘජුව බදුදීමේදී අනුගමනය කළ යුතු රාජ්‍ය පෞද්ගලික ආයෝජන ව්‍යාපෘති සඳහා වූ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ අතිරේක 23 අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.

රැකව කකුළුවන් වගා කිරීමේ සංවිධානයේ ඉඩම් හිමියන් සහ අධිකාරිය අතර 2017 මැයි මස 19 වන දින විධිමත් ගිවිසුමකට එළඹ ඇති අතර එහිදී ඔවුන් Crab city ව්‍යාපෘතියේ ඔනෑම ස්ථානයකින් වෙන් කරදෙනු ලබන තමාට අයිතිව තිබූ අක්කර ප්‍රමාණයේ හිමිකාරත්වය ලැබීමට එකඟව ඇත.

රාජ්‍ය පෞද්ගලික ආයෝජන ව්‍යාපෘති සඳහා වූ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ අනුව කටයුතු කළ යුතුය.